

Det har krævet en del øvelse først at få koordineret elever fra tre skoler og deres instrumenter med hinanden og så med SKURK. Foto: Trine Flamming

Hårdt arbejde, bragende succes

Skoleforeningen kan være ovenud stolt af både sit underholdningsorkester og sine elever, der den 13. juni gav koncert i Husumhus.

MUSIK

Trine Flamming
kommunikation@skoleforeningen.org

Man må godt sige det højt, når man er stolt af noget eller nogen, og man må såmænd også gerne skrive det sort på hvidt. Det sker her:

Wow, hvor er SKURK og de samarbejdende upcycling-elever bare gode!

Siden årsskiftet har elever i 3.-6. klasse fra Uffe-Skolen i Tønning, Hans Helgesen-Skolen i Frederiksstad og Husum Danske Skole arbejdet med »musik og affald« på forskellige måder.

stilling af musikinstrumenter. Dem skulle de spille på, når de skulle medvirke ved SKURKs sommerkoncert.

SKURK, Skoleforeningens Underholdningsorkester, har imens øvet sig på et repertoire, der har naturen og klimaet som omdrejningspunkt, og anstrengelserne fra begynder sider kulminerede i et brag af en koncert den 13. juni.

Hårdt arbejde

Men det har ikke været uden hårdt arbejde.

Skoleeleverne har øvet hver især. De har fremstillet deres instrumenter, indstuderet rytmer og øvet sangtekst, og fredagen før koncerten mødtes de så alle for første gang i Husumhus for at få det hele sat sammen til en helhed.

Det skulle koordineres, hvem der skulle på scenen i hvilken rækkefølge, hvad de andre lavede imens, hvornår hvem skulle synge, ved hvilke takter, der skulle bukkes for publikum, og hvornår man virkelig skulle holde sin mund. Det sidste var egentlig hele tiden, men det var der en del, der glemte.

Efter halvanden times gennemgang var det nogle lidt nervøse elever, der forlod Husumhus.

Men de var glade, og SKURKs dirigent, Bente Stenger, der hele formiddagen havde haft et øje på hver

Fra venstre: Nils Lähndorf, Jari Lönne og Mats Ohm fra Uffe-Skolen var noget nervøse, inden de skulle på scenen med SKURK. Men der var plads til godt humor alligevel. Foto: Trine Flamming

finger, fik en »tak for, at vi må få lov til det her – det er sjovt!« med sig fra en af eleverne.

– Det skal nok komme, sagde hun fortrøstningsfuldt med henblik på den store koncert kl. 16 dagen efter.

Grund til at øve

Lørdag mødtes eleverne kl. 13. Tre timer før koncerten. Og første gennemgang af deres indslag viste med al tydelighed, at der er en grund til,

man prøver tingene igennem, før det er alvor.

Man havde sådan lidt glemt hvornår og hvordan og, at man også skal synge med på bestemte tidspunkter, men til gengæld kørte det noget bedre med instrumenterne end dagen i forvejen, og andre ting sad i skabet for allerførste gang.

Lørdagens anden gennemgang var samtidig første gang med live-musik af SKURKerne, der kom til

kl. 14, og det gik såmænd ganske fint.

Tredje gennemgang gik knap så godt som anden, men slutningen var bedre. Og nu var det slut med at øve. Næste gennemgang var det alvor.

Nervøse elever

Mens publikum begyndte at indtage Husumhus, holdt eleverne pause, og hos Nils, Jari og Mats fra Uffe-Skolen begyndte sommerfuglene for alvor at indtage maverne.

De var nemlig, fortalte de, noget mere nervøse end dagen i forvejen, for deres forældre ville lige om lidt sidde blandt publikum.

Og så kom den. Fjerde gennemgang. Den, der gjaldt. Nogenlunde midt i koncerten.

SKURK havde varmet godt op under publikum, der – som altid – var blevet forkælet med musik fra øverste hyld, og nu indtog eleverne skraldeinstrumenter.

Først Husum, så Frederiksstad og til sidst Tønning.

Og denne gennemgang blev meget passende den bedste af dem alle – til stor begejstring for et stuvende fyldt Husumhus i almindelighed og forældrene i særdeleshed.

De små skoler sikrer et levende mindretal

Det danske mindretal bæres af mennesker, som vælger at holde fast i og udvikle det danske. Og de vælger det til hver eneste dag. I den forbindelse er de små skoler og dagtilbud afgørende.

MINDRETALSLIV

Dansk Skoleforening
kommunikation@skoleforeningen.org

Det er nok ikke gået manges næse forbi, at Skoleforeningens økonomi er alvorligt presset.

De økonomiske udfordringer er store, men de er ikke blot et spørgsmål om regnskaber og budgetter. Når Skoleforeningens taler om økonomi, handler det i virkeligheden om, hvordan vi sikrer de institutioner og det fællesskab, som bærer mindretallet fra generation til generation.

I den forbindelse er de små skoler og dagtilbud afgørende.

De er lokale samlingspunkter og kulturcentre i det danske mindretal og bærer derfor et langt større ansvar, end deres børne-/elevantal antyder. De opretholder det lokale mindretal. De gør det muligt for familier uden for de store byer at vælge det danske.

Lang transport

For de fleste familier i Sydslesvig ligger der ikke en dansk skole lige om hjørnet.

Allerede i grundskolen (1.-6. klasse) kan børn uden for de større byer have lange skoleveje. Når børnene bliver ældre, bliver afstandene endnu større. Fra 7. klasse samles eleverne på fællesskolerne

(op til 10. klasse) i de større byer, og på gymnasieniveau findes der kun danske tilbud i Flensburg og Slesvig. For mange unge betyder det op til to timers transport hver vej – hver dag – eller i nogle tilfælde kollegieophold.

Dagligdagen i det danske handler ikke kun om, hvor man går i skole. Det handler også om, hvor ens venner bor, hvor man går til fritidsaktiviteter, og hvor familien har sit fællesskab. Et barn kan bo ét sted, gå i skole et andet sted og have sin bedste ven i en tredje by. Det kræver robuste børn, engagerede forældre og et stærkt fællesskab omkring institutionerne.

Alting til trods vælger familier

alligevel hele tiden den danske daginstitution, skole og dermed et mindretalsliv til.

Risikerer meget

Spørgsmålet er således ikke, om Skoleforeningen kan finde enkelte besparelser. For eksempel ved at lukke små skoler. Nej, spørgsmålet er, hvordan vi sikrer et levende dansk mindretal i hele Sydslesvig – også uden for de store byer.

Lukker en lokal dansk skole, står forældrene nemlig med et meget konkret valg: Skal deres barn i 1. klasse køre endnu længere med bus til den næste danske skole – eller skal barnet gå i den tyske skole tæt på hjemmet?

Med lukning af små skoler risikerer man derfor at miste en masse – ikke kun nogle klasserum. Man risikerer at afbryde fødekæden til hele det danske skolesystem og dermed til det danske mindretal.

RESUMÉE

Wenn man die kleinen Schulen und Kindertagesstätten schließt, läuft man Gefahr, die Versorgungskette für das gesamte dänische Schulsystem und damit für die dänische Minderheit zu unterbrechen.

Skolelukninger hjælper ingen

Der er ingen umiddelbar gevinst ved at lukke en lille skole et sted i Sydslesvig.

ØKONOMI

Dansk Skoleforening
kommunikation@skoleforeningen.org

Det er en misforståelse at se de små skoler som et sted, hvor man nemt kan spare penge uden større konsekvenser.

Tværtimod ville det kunne skade det lokale mindretalsliv og gøre det vanskeligere for familier i hele Sydslesvig at vælge det danske fællesskab til.

Desuden er der ikke umiddelbart en økonomisk gevinst ved at lukke små skoler, vurderer Skoleforeningens revisor, Klaus Grønbaek.

En skolelukning vil nemlig ikke automatisk give de besparelser, man umiddelbart kunne forestille sig.

Ingen reel gevinst

For at en lukning skal føre til en reel økonomisk gevinst, skal flere betingelser nemlig samtidig være opfyldt.

Eleverne skal fortsætte i en anden dansk skole, så de tyske tilskud pr. elev følger med. Samtidig skal de modtagende skoler kunne rumme de nye elever, uden der skal oprettes nye klasser med tilsvarende højere omkostninger.

Og desuden forsvinder medarbejderudgifterne ikke, for lærere, skolepædagoger og pædagoger skal som udgangspunkt tilbydes arbejde andre steder i Skoleforeningens personaleomkostningerne på de små skoler udgør ofte 85-90 procent, så øvrige

driftsomkostninger giver altså meget små besparelser.

Dertil kommer, at engangsindtægten ved salg på grund af beliggenhed, indretning og evt. pant, som den danske stat opretholder, ofte er begrænset.

Skoleforeningen skal finde besparelser, men skal vi sikre et levende dansk mindretal i hele Sydslesvig, skal de små skoler ikke stå for skud.

Det strukturelle problem

Skoleforeningens økonomiske problemer kan ikke løses gennem almindelige besparelser, mener revisoren. Der skal strukturelle ændringer i finansieringen til.

UBALANCE

Dansk Skoleforening
kommunikation@skoleforeningen.org

De seneste tre år har der været massive besparelser i Skoleforeningen, og især på skolerne kan det nu for alvor mærkes. Frivilligt tilbud som musik og idrætsarrangementer er faldet bort, så arbejdet i skolerne nu udelukkende handler om at opfylde den lovpålagte opgave, nemlig at tilbyde undervisning. Nu er det svært at finde flere steder at spare.

Den dårlige økonomi skyldes ikke én enkelt beslutning eller et enkelt års budget. Det skyldes en systemfejl.

Strukturel ubalance

Skoleforeningen står i dag i en strukturel økonomisk ubalance.

Den er næsten udelukkende finansieret gennem offentlige tilskud, og over 80 procent af budget-

tet går til løn- og personaleomkostninger. Når overenskomstaftaler i Danmark og Tyskland betyder, at lønningerne stiger med fem-syv procent, mens tilskuddene ikke følger med, opstår der et hul, som vokser år for år.

Skoleforeningen modtager omkring 60 procent af sine tilskud fra tysk side og omkring 40 procent fra Danmark. De tyske tilskud på skoleområdet er i høj grad koblet til de faktiske omkostninger ved at drive skole. Det danske tilskud gives derimod som et bloktilskud, som ikke automatisk reguleres i takt med de stigende løn- og personaleomkostninger.

Dermed opstår der gradvist en ubalance mellem de udgifter, Skoleforeningen er forpligtet til at afholde, og de midler, der stilles til rådighed.

Overenskomster bestemmer

Dertil kommer særlige historiske forhold i Skoleforeningens overens-

komster. For de ansatte på danske overenskomster udgør inflationsudligningen (den såkaldte »realisationsmekanisme«) omkring ni millioner euro om året. Hertil kommer, at lærere i Sydslesvig underviser færre timer af deres samlede arbejdstid end lærere i Danmark, fordi man i Danmark i 2013 lavede et lovindgreb og ændrede på lærernes undervisningstid.

Samlet set er der tale om en merudgift på omkring 14 millioner euro årligt, som Skoleforeningen ikke selv kan ændre, fordi udgifterne er overenskomstbestemte.

Det gør situationen ekstra vanskelig. Når man i Tyskland opsiges en overenskomst, fortsætter den med at gælde, indtil en ny overenskomstaftale er på plads, og Skoleforeningen kan derfor ikke ensidigt ændre vilkårene.

En løsning kræver forhandling og accept fra fagforeningerne. De er sat i verden for at varetage deres medlemmers interesser, og Skole-

Der er de seneste år arbejdet hårdt på at finde besparelser i Skoleforeningen. Nu er også frivillige tilbud om fx kor og musik faldet bort. Arkivfoto

foreningen ønsker selvfølgelig også ordentlige vilkår for sine medarbejdere.

Men den nuværende konstruktion har skabt en økonomisk ubalance, som organisationen ikke kan spare sig ud af.

Skoleforeningens revisor Klaus Grønbaek vurderer, at Skoleforeningens økonomiske problem ikke kan løses gennem almindelige besparelser. Selv en lukning af alle små skoler ville ifølge ham ikke være nok til at fjerne den strukturelle underfinansiering.

RESUMÉE

Die finanziellen Probleme bei Skoleforeningen lassen sich nach Ansicht des Wirtschaftsprüfers nicht durch gewöhnliche Sparmaßnahmen lösen.

Die Organisation befindet sich nämlich in einem strukturellen finanziellen Ungleichgewicht, da die Löhne aufgrund von Tarifverträgen steigen, die Zuschüsse jedoch nicht entsprechend nachziehen.

